

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Miljøvern avdelingen

Fylkeshuset, Serviceboks 606, 4809 ARENDAL

Hellesund Fiskeoppdrett A/S
Langholmsund

4770 HØVÅG

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2000 / 04823 /BST
Ark. nr. 542.1

Dato
27.06.2001

UTSLIPPSTILLATELSE FOR OPPDRETT AV LAKS, HELLESUND FISKEOPPDRETT A/S FOR LOKALITETEN AUENES I LILLESAND KOMMUNE

Det vises til Deres søknad med vedlegg oversendt fra Fiskerisjefen for Skagerakkysten 07.11.2000, samt øvrige dokumenter i saken. Søknaden gjelder utvidelse og samlokalisering av lokaliteter for oppdrett av laks.

På bakgrunn av de opplysninger som er gitt i søknaden, finner Fylkesmannen å kunne innvilge søknaden. Vi har valgt å utstede en tillatelse for hver av de to lokalitetene *Vest for Risholmen* og *Auenes*. Disse tillatelsene erstatter tidligere felles tillatelse for de to lokalitetene av 15.04.1994.

1. Tillatelse, omfang

I medhold av forurensningslovens § 11, innvilges søknad om utslippstillatelse for et oppdrettsvolum på 14000 m³ sjøvann driftsvolum. Tillatelsen gjelder følgende lokalitet:

Kommune	lokalitet	UTM-koordinater
Lillesand	Auenes	32 V MK 456095 6444490

Samlet for de tre lokalitetene Auenes, Vest for Risholmen og Vallholmen skal det aldri være mer 24 000 m³ i drift.

Vilkår for tillatelsen er gitt i vedheftede vilkårshefte.

Tillatelsen for etablering gjelder fra det tidspunkt anlegget har fått konsesjon etter oppdrettsloven. Dersom anlegget ikke har etablert seg, utvidet eller flyttet innen 2 år, må det i henhold til forurensningslovens § 20 gis melding til Fylkesmannen som avgjør om ny søknad er nødvendig. Driftsplan for Hellesund Fiskeoppdrett er godkjent av Fiskeridirektoratet, Region Skagerrakkysten jf. brev av 21.02.2001.

Tillatelsen gjelder også for utslipp fra rengjøring av nøter (notvasker) og annet produksjonsutstyr, medisiner og avfallsbehandling knyttet til anleggets egen virksomhet.

Tillatelsen gjelder ikke for slakting/sløyning av fisk og impregnering av oppdrettsnøter.

Avdelinger:	Embetsledelsen	Administrativ enhet	Beredskapsavdelingen	Kommunalavdelingen	Landbruksavdelingen	Miljøvern-avdelingen	Sosial- og familieavdelingen
Telefon:	37 01 75 00	37 01 75 00	37 01 73 00	37 01 73 00	37 01 76 00	37 01 73 00	37 01 73 00
Telefaks:	37 01 76 10	37 01 76 10	37 02 23 22	37 01 76 10	37 01 75 15	37 01 75 33	37 01 76 10

Frister:

I det følgende er tidsfrister for gjennomføring av tiltakene angitt med henvisning til de enkelte vilkår i tillatelsen.

Tiltak	Frist	Henv vilkår
Innsending av årsrapport	15.02 årlig	6.4.
Innsending av resipientundersøkelse	01.11 årlig	7
Plan for avfallhåndtering	27.10.01	4.6
Innsending av lokalisering av nye prøvepunkter	27.10.01	7

2. Om søknaden og begrunnelse for vedtaket

Norskekysten fra Lindesnes til Svenskegrensen er betegnet som *eutrofipåvirket*, jf. St.meld. nr. 24 (2000-2001) *Rikets miljøtilstand og regjeringens miljøvernpolitikk*. Eutrofipåvirkningen langs sørlandskysten skyldes i hovedsak næringssalter og organisk stoff fra den sørlige del av Nordsjøen og fra Kattegat. Dette kommer i tillegg til de norske tilførselene av næringssalter og partikler. Statens Forurensningstilsyn la i 1988 ned forbud mot nye oppdrettsanlegg samt økt størrelse på eksisterende anlegg langs Skagerrakkysten. I 1993 ble det åpnet for at det kan etableres oppdrettsanlegg med en samlet begrensning i utslipp på 89 tonn nitrogen og 15,5 tonn fosfor. Dagens utslipp fra oppdrettsanlegg øst for Lindesnes er langt under disse grensene.

Det er planlagt å utvide lokaliteten *Auenes* med 8 000 m³, fra 6 000 til 14 000 m³. Det er ikke angitt konkret hvor stor økning i produksjon eller formengde som er planlagt på den utvidede lokaliteten. I brev fra virksomheten av 14.02.2001 oppgis det at det vil skje en gradvis økning av produksjonen innenfor gjeldende regelverk for 14 000 m³, med inntil 2,5 måneders årlig brakklegging inntil MOM-undersøkelsene gir konkret innsikt i hva som er faktisk resipientkapasitet.

Rapporten *Miljøundersøkelse etter MOM-konseptet av Hellesund Fiskeoppdrett A/S, lokalitet Aueneset, Lillesand kommune* (2000) utarbeidet av BioConsult A/S er vedlagt søknaden fra Hellesund Fiskeoppdrett A/S. I henhold til denne er lokaliteten klassifisert til beste miljøtilstand *klasse 1* på grensen til *klasse 2*. Det slås i rapporten fast at lokalitetens bæreevne ikke synes å være nådd. I oversendelsesbrev av 25.04.2000 skriver BioConsult A/S at forlengelsen av lokaliteten *Auenes* til sjøområdet øst for Trollåsen vil være en utvidelse av eksisterende lokalitet *Auenes* ut fra resipientmessige vurderinger. Videre står det i brevet at begge lokalitetene grenser til samme dybbasseng i Auenesfjorden. Det antas at resipientforholdene ved de to lokalitetene er sammenlignbare. I oversendelsesbrevet konkluderes det med at BioConsult A/S finner det forsvarlig ut fra en miljømessig vurdering å etablere lokalitet øst for Trollåsen. En eventuell uakseptabel miljøpåvirkning vil fanges opp av bedriftens eksisterende miljøovervåkningsprogram. Det var i utgangspunktet planlagt å etablere ny lokalitet øst for Trollåsen. Dette er imidlertid i ettertid endret slik at det altså er søkt om en utvidelse av lokaliteten Aueneset.

De forurensningsmessige aspektene er grundig vurdert i forbindelse med foreliggende utslippstillatelse for lokalitetene *Vest for Risholmen* og *Auenes*. Med bakgrunn i BioConsult A/S sin vurdering anser vi det derfor ikke som nødvendig å vurdere dette i forbindelse med den planlagte utvidelsen ved Auenes. Den utvidete lokaliteten vil dessuten åpne for ytterligere muligheter for brakklegging, jf. brev fra BioConsult A/S, noe som må anses som fordelaktig ut fra et miljøsynspunkt i og med at faren for overbelastning av resipienten reduseres. I forbindelse med den planlagte utvidelsen må det imidlertid etableres nye prøvepunkter som fullt ut ivaretar kartlegging av de forurensningsmessige aspektene ved utvidelsen, jf utslippstillatelsenes vilkår 7. *Resipientundersøkelse*. Vi har også lagt til grunn at det må gjennomføres årlige MOM-undersøkelser de første 3 årene på den utvidete lokaliteten Auenes, for å sikre at en så betydelig utvidelse som omsøkt ikke medfører overbelastning av resipienten.

I vurderingen må det selvsagt også legges vekt på eventuelle lokale forurensningsmessige ulemper av oppdrettsanleggene. I veiledning fra Statens forurensningstilsyn 99:04, *Fylkesmannens*

behandling av oppdrettssaker er det oppgitt at et oppdrettsanlegg med årsproduksjon på 500 tonn slipper ut næringssalter som tilsvarer utslipp fra en by på 5000 – 7500 innbyggere. Utslipp av et slikt omfang kan utvilsomt få store effekter lokalt. Gjennomførte MOM-undersøkelser har vist at resipientens bæreevne ikke er overskredet. Med så store utslipp som det nå er planlagt ved Aueneset er det imidlertid svært viktig at undersøkelsene gjennomføres årlig, jf tillatelsens vilkår 7. Dersom resultatene av overvåkingsundersøkelsene viser en negativ utvikling i resipienten som kan tilbakeføres til oppdrettsanlegget, kan Fylkesmannen pålegge tiltak for å redusere disse, eller trekke konsesjonen tilbake.

Søknaden har vært lagt ut til offentlig ettersyn av kommunen uten at det har innkommet uttalelser. Lillesand kommune har funnet å kunne anbefale søknaden i møte i forvaltningsutvalget 10.10.2000.

3. Ansvarsforhold m.m.

Den som har fått utslippstillatelse er ansvarlig for at virksomheten/anlegget vedlikeholdes og drives slik at utslippet til enhver tid er i samsvar med kravene i utslippstillatelsen. Overtredelse av vilkårene i tillatelsen er straffbart i henhold til forurensningslovens kap. 10. Tillatelse til utslipp fritar ikke for erstatningsansvar i henhold til alminnelige erstatningsregler, jfr. forurensningslovens § 10, 2. ledd og § 56.

Den som har fått utslippstillatelse plikter å la representanter for forurensnings-myndighetene, eller de etater og institusjoner forurensningsmyndighetene bemyndiger, inspisere anlegget til enhver tid, jfr. forurensningslovens § 50.

Fylkesmannen kan i medhold av forurensningslovens § 18 oppheve eller endre pålegg som er gitt i denne tillatelse, eller fastsette nye pålegg. Fylkesmannen kan også om nødvendig tilbakekalle tillatelsen.

4. Klageadgang.

Fylkesmannens vedtak i dette brev kan påklages til Statens forurensningstilsyn i henhold til vedlagte klageskjema.

Dersom vedtaket blir påklaget kan Fylkesmannen eller SFT bestemme at vedtaket ikke skal tre i kraft før klagen er endelig avgjort, jfr. forvaltningsloven § 42.

Sakens parter har rett til å se sakens dokumenter i henhold til forvaltningslovens §§ 18 og 19. Fylkesmannen vil på forespørsel kunne gi nærmere opplysninger om behandlingen av saken.

Eva Boman
fylkesmiljøvernssjef
fung.

Bjørn Stokke
førstekonsulent
☎: 37 01 75 42

Kopi: Fiskeridirektoratet, Region Skagerrakkysten, Ø. Strandgt. 12 A, 4610 KRISTIANSAND S.
Fylkesvet. for Rogaland og Agder, Kyrkjevegen 332/334, 4300 Sandnes
Lillesand kommune

Vedlegg: - Vilkår til tillatelsen
- Knutsen, J. A., Bergstad, O. A., Gjøsæter, J., Enersen, S. E. og Omli, L.
(2000) Kartlegging av gyteplasser og sonderende oksygenmålinger i utvalgte
fjorder i Risør, Tvedestrand og Lillesand kommune; Fisken og Havet nr. 13;
Havforskningsinstituttet.

Vedlegg til tillatelse av 14.05.2001 For Hellesund Fiskeoppdrett AS Lokalitet Auenes, Lillesand kommune
--

TILLATELSENS VILKÅR

1. UTSLIPP TIL VANN

1.1 For

Ved foring av fisken skal tap og spill av for reduseres mest mulig.

Det tillates bare anvendelse av tørrfor, dvs. for med tørrstoffinnhold > 90 %.

1.2 Forkjøkken tillates ikke.

1.3 Medisiner/kjemikalier

Anvendelse og utslipp av medisiner, insektcider, desinfeksjonsmidler m.m. skal skje i samsvar med gjeldende regelverk/retningslinjer fra forurensningsmyndighetene.

1.4 Sanitæravløpsvann

Utslipp av sanitæravløpsvann fra personalrom m.m. må godkjennes av kommunen i samsvar med gjeldende regler for utslipp.

1.5 Andre forhold

Det kan ikke tillates at oppdrettsmerder legges i sjøen på annet sted enn der tillatelsen gjelder. Ved uttak av smolt fra tankbil kan merder taues inn til kaianlegg. Merdene skal legges ut i godkjent posisjon straks etter mottak av fisk. Merdene kan ligge i Langholmsund i inntil **5 dager** mellom to leveranser av fisk. Det forutsettes at merdene legges slik at de ikke hindrer alminnelig ferdsel.

2. UTSLIPP TIL LUFT

Forlagring og -tilberedning, spyling, rengjøring og tørking av nøter, håndtering av avfall samt andre aktiviteter ved anlegget skal foregå på en slik måte at de ikke fører til luktulemper av betydning for naboer m.m.

3. STØY

Anlegget skal utformes og drives slik at det ikke oppstår urimelige støyulemper. Fylkesmannen kan sette nærmere krav til støybegrensende tiltak. jfr. forurensningslovens § 18.

4. AVFALL OG SLAM

4.1 Produksjonsavfall og slam

Død fisk, slakteavfall, forrester, slam, fett o.l. skal håndteres slik at det ikke oppstår forurensningsmessige ulemper.

Død fisk skal tas opp av sjøen minst hver dag i sommerhalvåret og forøvrig ved sjøtemperatur over 8°C. Ellers i vinterhalvåret skal død fisk tas opp annenhver dag. Ved høy dødelighet skal hyppigheten økes.

Oppsamlet død fisk skal konserveres omgående ved ensilering, frysing e.l. og føres til eget lager. Ved ensilering skal fisken kvernes.

Oppdrettsanlegget skal ha beredskap for å håndtere massiv fiskedød, f.eks. ved algeoppblomstring eller sykdom. Anlegget skal ha en plan som skal sikre rask og forsvarlig håndtering av større mengder fisk ved plutselig massedød eller nødslakting. I denne planen skal alle forhold vedrørende transport, viderehåndtering og leveringssted for fisken være avklart. Hovedpunktene i planen skal være opplått godt synlig på anlegget. Se forøvrig kapittel 4.6.

Antibiotikaholdig død fisk og annet antibiotikaholdig avfall eller slam skal oppbevares i eget lager. Lageret skal ha tilstrekkelig kapasitet, både til avfall ved vanlig drift og avfall ved sykdom.

Oppsamlet avfall som ikke inneholder antibiotika skal utnyttes til enten forprodukter eller gjødsel/jordforbedringsmiddel.

Dumping av død fisk og annet avfall i sjøen er ikke tillatt.

Nedgraving og forbrenning tillates normalt ikke, og bare etter skriftlig godkjenning fra fylkesmannen og fylkesveterinæren.

4.2 Medisin- og kjemikalierester

Ubenyttede rester av medisinfor, antibiotika, insekticid samt andre spesielt miljøfarlige stoffer inkludert emballasje skal samles og lagres forsvarlig før avhenting ved produsenten eller annen instans godkjent av myndighetene. Det samme gjelder for oppsamlede antibiotikaholdige forrester og ekskrementer.

4.3 Annet avfall

Emballasje o.l. samt alt annet avfall som ikke omfattes av pkt. 4.1 og 4.2 skal overføres til godkjent avfallsanlegg for slike avfallstyper.

4.4 Slamfjerning

Dersom det er nødvendig med slamfjerning fra sjøbunnen skal dette omsøkes skriftlig hos fylkesmannen. Søknaden skal beskrive hvordan slammet er tenkt transportert og disponert. Pga. smittefaren må også veterinærmyndighetene varsles.

Oppsamlet slam skal om mulig nyttes til gjødsel/jordforbedringsmiddel

4.5. Innsamling og transport.

All transport av avfall skal foregå i lukket væsketett tank for å sikre mot forurensning, luktproblemer eller smitterisiko. Aktuelle transportmidler kan være tankbil, tankbåt eller i væsketett beholder på lastebil.

Innsamling og transport skal foregå av transportør som er underlagt gjeldende krav fra veterinærmyndighetene til desinfisering av transportmidler.

4.6. Plan for avfallshåndtering, kontroll.

For å sikre at avfallshåndteringen skjer i samsvar med disse retningslinjer må oppdretteren lage en plan som viser hvordan avfallet er tenkt håndtert. Planen skal også omfatte rutiner ved situasjoner med massedød jf. kapittel 4.1. Dersom oppdrettsanlegget vil benytte seg av en felles avfallsløsning for et større område skal det fremlegges en bindende avtale. Også i en slik avtale skal redegjøres detaljert for hvem som er ansvarlig for hva i situasjoner som ovennevnt.

Plan for avfallshåndtering skal sendes fylkesmannen for godkjenning innen **4 mnd.** etter tillatelsens datering. Dersom det eksisterer avfallsplan ber vi om at denne oversendes, evt. etter revisjon jf. ovenstående krav til innhold.

At avfallshåndteringen skjer som forutsatt skal dokumenteres ved hjelp av registreringer av opptaksfrekvens og mengde av dødfisk, avfallsmengdene, hvem som har mottatt avfallet og kvittering fra mottakeren.

5. OPPBEVARING AV MEDISINER OG KJEMIKALIER

Medisiner, insekticider, kjemikalier m.m. skal lagres forsvarlig og avlåst slik at de ikke er tilgjengelige for uvedkommende.

Lagerlokalet skal utformes slik at spill ved uhell e.l. kan samles opp og ikke slippes ut, f.eks. ved hjelp av oppsamlingstanker/kanter med tilstrekkelig volum.

6. KONTROLL

6.1 Rutiner for vedlikehold

Bedriften plikter å føre jevnlig tilsyn og kontroll med foringsutstyr, eventuelle renseanlegg m.m., slik at disse alltid drives mest mulig effektivt. For å sikre dette, skal bedriften drive rutinemessig forebyggende vedlikehold og ha et rimelig reservelager av de mest utsatte komponenter.

6.2 Kontroll

Bedriften skal registrere og journalføre følgende data:

- * produksjon
- * fiskebestand
- * mengde død fisk (, med angivelse av årsak ved unormal dødelighet, pga. giftige alger, stort sykdomsutbrudd, havari, mv.)
- * mengde rømt fisk
- * fortype og forbruk
- * anvendelse av:
 - antibiotika, type og mengde
 - insekticider " " "
 - andre kjemikalier
- * mengder oppsamlet antibiotikaholdig slam og disponeringsmåte
- * avfallsmengder og disponeringsmåte

Journalen må oppbevares på anlegget i minst 2 år og være tilgjengelig ved kontroll/inspeksjon.

Bedriften plikter å la representanter for fylkesmannen og de etater og institusjoner som fylkesmannen bemyndiger, inspisere anlegget til enhver tid.

6.3 Internkontroll

I henhold til Internkontrollforskriften, fastsatt 2. mars 1991, plikter bedriften å utarbeide et internkontrollsystem for sin virksomhet for å sikre at bl. a. kravene i denne utslippstillatelsen overholdes. Virksomhetens internkontrollsystem skal være tilgjengelig og kjent for virksomhetens ansatte, og bl.a. inneholde en samlet oversikt over lover, forskrifter og tillatelser som berører drift av og utslipp fra anlegget.

6.4 Årsrapport

Hvert år skal det utarbeides en rapport som viser siste års produksjon, avfallsmengder og -håndtering, samt forbruk av fôr, medisin m.m. Årsrapporten leveres på standard skjema, og skal inneholde en sammenligning av faktiske og tillatte mengder/forhold. Eventuelle overskridelser må kommenteres.

Årsrapporten sendes fylkesmannen innen **15. februar** det påfølgende år.

7. RESIPIENTUNDERSØKELSE

Bedriften plikter å bekoste eller delta i de undersøkelser som fylkesmannen finner nødvendig for å kartlegge anleggets forurensningseffekt på resipienten, jfr. forurensningsloven § 51. Bedriften kan

også pålegges å betale en forholdsmessig del av kostnadene ved et resipientundersøkelserprogram for området hvor anlegget er plassert.

Eierne plikter å gjennomføre undersøkelse av de biologisk forhold på bunnen innenfor oppdrettsanleggets influensområde. Undersøkelsen skal inntil videre gjennomføres på høsten hvert år uavhengig av instans. Resultatet fra undersøkelsen skal rapporteres årlig innen **1. november** til fylkesmannens miljøvernavdeling. Miljøtilstanden skal overvåkes i samsvar med retningslinjer for MOM-undersøkelser. Konkrete retningslinjer for MOM-undersøkelser er avklart med bedriften tidligere.

Vi anser at undersøkelsen som er gjennomført ved lokaliteten Auenes er tilstrekkelig for å etablere den planlagte utvidelsen. I fremtidige undersøkelser må det imidlertid legges inn flere prøvelokaliteter som omfatter influensområdet for utvidelsen. Vi ber om at kartskisse og UTM-koordinater for nye prøvelokaliteter oversendes fylkesmannens miljøvernavdeling innen 4 måneder etter tillatelsens datering.

Dersom forundersøkelser ønskes gjennomført etter andre modeller enn nevnt foran, bes dette på forhånd tatt opp med Fylkesmannen.

8. GENERELT

8.1 Egenkontroll og ansvar

Bedriften plikter, gjennom instruksjoner, kontroll og andre tiltak, å sørge for at driften av anlegget skjer slik at ulemper og skadevirkninger begrenses mest mulig.

8. Akutte utslipp

Bedriften plikter å gjennomføre tiltak med sikte på å unngå akutte utslipp av f.eks. antibiotika, kjemikalier o.l., jfr. også kapittel 4.2.

Dersom akutte utslipp skulle oppstå skal fylkesmannen varsles så snart som mulig.

8.3 Forurensningsgebyr og straffeansvar

Forurensningsmyndighetene kan i henhold til forurensningsloven § 73 fatte vedtak om forurensningsgebyr for å sikre at lovens bestemmelser og vilkårene i denne tillatelsen overholdes.

Overtredelse av vilkårene i tillatelse er straffbart i henhold til forurensningslovens kap. 10.

8.4 Endring av utslippstillatelsen

Dersom fylkesmannen finner det påkrevd, kan ytterligere tiltak kreves gjennomført for å hindre eller redusere forurensning fra oppdrettsanlegget. Eventuelt kan anlegget kreves flyttet forutsatt at kravene i forurensningslovens § 18 "om endring og omgjøring av tillatelse" er oppfylt.

8.5 Nedleggelse, eierskifte, konkurs

Ved eierskifte, inklusive ny eier etter en konkurs, må det gis melding om dette til forurensningsmyndigheten innen 4 uker. Det samme gjelder ved navneendring.

Ved nedleggelse av driften, f.eks. på grunn av en konkurs, skal det også gis melding til forurensningsmyndigheten, jfr. forurensningslovens § 20.

Bedriften er ansvarlig for all rydding og istandsetting av det berørte område, jfr. forurensningsloven § 20. Dette inkluderer fjerning av bøyefester, slam på sjøbunnen m.m. etter nærmere anvisning fra fylkesmannen.